

Bilag 11: Håndtering af syge/skadede dyr

(Version: 3. maj 2017)

Lovkrav:

Bek. nr. 707 § 5. Alle dyr, der synes at være syge eller tilskadekomne, skal omgående have en passende behandling. Hvis et dyr ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal dyret enten aflives straks, eller også skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør og bekvem strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.

Bek. nr. 1553 § 6, Stk. 1. Pelsdyr skal tilses mindst en gang om dagen. Tilsynet skal foretages uanset et eventuelt automatisk overvågningsudstyr.

Bek. nr. 1553 § 6, Stk. 2. Hvis et eller flere pelsdyr viser tydelige tegn på sundheds- eller adfærdsmæssige afvigelser, skal den ansvarlige for dyrene omgående tage skridt til at få fastslået årsagen og sørge for en passende afhjælpning af problemet. Hvis afhjælpningen ikke virker, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt, eller pelsdyrene skal aflives straks. Hvis aflivning sker straks eller efter anbefaling fra dyrlægen, må produktionen først genoptages, når der er truffet passende foranstaltninger med henblik på afhjælpning af problemet.

Bek. nr. 1553 § 7, nr. 8. Der skal være plads til rådighed til om nødvendigt at adskille pelsdyrene. Endvidere skal der være plads til rådighed til, at tilskadekomne og syge pelsdyr om fornødent kan isoleres, således at de kan undersøges og behandles omhyggeligt.

Branchekode

Dette bilag er udarbejdet i samarbejde mellem Dansk Pelsdyravlerforening og en række praktiserende minkdyrlæger.

I enhver bestand af individer, vil der være et vist antal, der bliver syge og dør. På danske minkfarme er dødsfaldsfrekvensen imidlertid meget lav. Tilgængelige opgørelser viser, at dødsfaldsfrekvensen er 0,2 – 0,9 % for hannerne og 3,7 - 5,5 % for tæver. I perioden fra fødsel til juli er hvalpedødeligheden 0,8 – 1,4 hvalp pr. kuld og fra juli til pelsning er dødsfaldsfrekvensen blandt hvalpe 0,8 – 1,6 % (opgørelse på Dansk Pelsdyravlerforenings forsøgsfarm gennem flere år). Dødeligheden er således lav sammenlignet med de øvrige typer husdyrhold.

Da mink fra naturen er solitære dyr, er det vanskeligt at undgå konflikter, når de går sammen. Hvis mink føler sig generede vil de reagerer ved at bide hinanden. Dette kan resultere i sår med evt. infektion til følge. Bidskader kan således opstå vilkårligt og evt. få minutter efter, at dyrene er tilset.

Sygeafdeling og isolation

Der skal på farmen altid være en passende stor sygeafdeling med velstrøede redekasser. I sygeafdelingen skal der for en passende del af burene være mulighed for tildeling af foder i skåle og ekstern varme.

Af dyrevelfærdsmæssige årsager må hvalpe/ungdyr ikke gå alene. Undtaget herfra er dog syge/skadede hvalpe mere end 10 uger gamle. Når små hvalpe, under 5 – 10 uger gamle, skal isoleres på grund af sygdom og skader, vil det øge risikoen for at hvalpen dør, fordi den ikke selv kan holde varmen. Det anbefales derfor, at syge/skadede hvalpe under 5 uger forbliver i kuldet og hvalpe mellem 5 – 10 uger samles i sygeafdelingen i en velstrøet kasse, hvor de tildeles frisk vand og foder i skåle. I denne kasse skal der være mulighed for ekstern varme. Syge/skadede hvalpe ældre end 10 uger gamle, sættes enkeltvis med velstrøede redekasser i sygeafdelingen.

Dyr i sygeafdelingen skal tilses mindst to gange dagligt.

Behandling

Syge/skadede dyr behandles i overensstemmelse med anvisningerne fra den praktiserende dyrlæge under de løbende rådgivningsbesøg.

Generelt:

1) Dyr med nedsat ædelyst eller forstyrret almenbefindende:

- Dyret behandles og indsættes i sygeafsnit til daglig overvågning og behandling.
- Er der ingen bedring på tredjedagen, aflives dyret.

2) Lamme mink og mink med blotlagte knogler aflives straks.

3) Sår er meget individuelle, hvorfor en vurdering af behandling skal tage hensyn til dyrenes almenbefindende samt øvrige forhold på farmen. Behandlingsproceduren aftales med dyrlægen under de løbende rådgivningsbesøg.

- Overfladiske små sår: sårspray minimum én gang dagligt indtil afheling.
- Større overfladiske sår (op til 5 krone stor): sårspray, antibiotika injektion og evt. smertestillende behandling dagligt indtil helbredelse.
- Store sår samt sår hvor øjet eller knogler er inddraget: aflivning.
- Forurenede sår med pus soignereres (vask i sæbevand).

I alle tilfælde skal man huske følgende: Er der ingen bedring efter 3 dages behandling, aflives dyret.

4) Dyr med kroniske lidelser samt dyr med blokering af fødselsvejen og urinstase aflives.

For at ovenstående behandlinger kan foretages, skal avleren have adgang til egnede antibiotika til enkelt dyr-behandling.

Overvågning og frekvens

Dyrene tilses for sygdom/skader ved det daglige tilsyn.

- Vær opmærksom på dyr, som viser tegn på sygdom, tilskadekomst eller som ikke opfører sig normalt. Manglende ædelyst er en typisk indikator.
 - Undersøg det enkelte dyr nærmere, hvis der findes tegn på sygdom mv.
 - Vurdér, om og hvordan dyret bør behandles, isoleres, flyttes til sygeafdeling etc. ifølge retningslinierne ovenfor.
- Kontakt din dyrlæge, hvis du er i tvivl.

Dyrene i sygeafdelingen skal tilses mindst to gange dagligt.

Nultolerance med hensyn til forekomst af bidskader og bylder er vanskeligt at håndtere og efterleve/imødekomme i praksis, da skader kan opstå på meget kort tid. Eventuelle problemer skal dog som minimum bemærkes og håndteres i forbindelse med det daglige tilsyn.

Registrering og dokumentation

Aflivning af dyr skal registreres og registreringen skal opbevares i 3 år. Se bilag 15 om dødsfaldsregistrering.

Al medicinsk behandling skal registreres og registreringen skal opbevares i 5 år. Se nærmere i bilag 14 om medicinlogbog.

For hver dag noteres avlerens tilsyn eller behandling af de enkelte dyr i sygeafdelingen på minkens behandlingskort. Dansk Pelsdyravlerforening har udviklet et standardiseret "Behandlingskort" (Et eksempel er vedlagt), som opfylder lovkravene, hvis følgende fremgangsmåde følges:

- Når en skadet mink flyttes til sygeafdelingen noteres en startdato i det første felt i kolonnen "Dag". Samme dag noteres begrundelsen for flytningen til sygeafdelingen i feltet under kolonnen "Observation". I feltet "præparat" noteres navn på medicinen og dosis. I feltet "Initialer" noteres initialerne på den person, som har udført de foregående handlinger. Kassen ud fra ordet "Behandling" hakkes af i kolonnen "Handling".

- Alle dyr i sygeafdelingen tilses grundigt hver dag. Afhængigt af hvilket behandlingsforløb det enkelte dyr kræver, foretages igen en behandling dag 2. I dette tilfælde hakkes kassen "Behandling" af ud fra dag 2 og begrundelse, præparat, dosis og initialer noteres igen. Hvis behandling ikke er nødvendig dag 2 nøjes man med at hakke kassen "Tilsyn" af og notere initialer.

- Ovenstående systematik fortsættes hver dag, indtil minken erklæres helbredt eller aflives. I så fald hakkes feltet "Aflivet" eller "Helbredt" af og datoen noteres. Hvis behandlingsforløbet varer mere en 9 dage fortsættes på et nyt behandlingskort.

- Felterne til eventuelle bemærkninger og "Flyttet fra/til" kan anvendes, hvis avleren finder disse oplysninger brugbare. Det er ikke et krav, at disse felter udfyldes.

Efter behandlingsforløbet er afsluttet arkiveres behandlingskortet. Det bemærkes dog, at registreringerne på behandlingskortet ikke medfører, at man kan undlade at føre dødsfalds- og medicinregistreringer jf. bilag 14 og 15.

Korrigerende handlinger og rådgivning

Strategi for håndtering af besætningens syge og tilskadekomne dyr diskuteres og planlægges i samarbejde med den praktiserende dyrlæge.

Eksempler på skader og behandling

Generelt må det bemærkes, at det er yderst vanskeligt at vurdere et dyrs trivsel på baggrund af billeder, da skadens dybde, dyrets ædelyst og almenbefindende indgår i den samlede vurdering af en passende behandling. Nedenfor ses eksempler på typiske skader samt behandlingsanvisning jf. ovenstående.

Billede 1: Friske bidskader. Hvalpe 5 – 10 uger gamle samles i mindre grupper i sygeafdelingen. Hvalpe mere end 10 uger, sættes enkeltvis med adgang til velstrøede redekasser i sygeafdelingen. Hvalpene behandles med sår-spray og ved forstyrret almenbefindende ligeledes med antibiotika injektion.

Billede 2: Stort sår. Hvalpen aflives straks.

Billede 3: En frisk og mindre skade. Minkes isoleres. Såret vaskes i sæbevand og dyret behandles med sårspray.

Billede 4: Sår ved halerod. Dyret isoleres. Såret vaskes og vurderes nærmere. Hvis såret kun er overfladisk, behandles minken med sårspray, evt. antibiotika injektion og smertestillende behandling dagligt indtil helbredelse. Hvis såret er dybtliggende eller knoglen er inddraget, aflives minkes straks.

Billede 5: Mindre sår i panden rengøres og behandles med antibiotikasalve eller sårspray (pas på øjnene). Minken isoleres.

Billede 6: Såret omkring øjet rengøres og det vurderes om øjet er inddraget i skaden. Hvis dette er tilfældet aflives minken straks, hvis ikke behandles den med antibiotika salve (ikke sårspray). Minken isoleres.

Billede 7: Dyb og ældre skade ved haleroden. Minken skulle have været aflivet tidligere.

Billede 8: Betændelse i halen, knoglen er inddraget i skaden. Minken aflives straks.